אור ה' — הדרוש הי"ב

הדרוש השנים עשר במניע הראשון: וזה אם המניע הראשון עלול מהעלה הראשונה או אם המניע הראשון הוא יתברך ולפי שנחלקו בדרוש הזה גדולי הפלוסופים וזה שבן סנא ואבונצר ורבי משה בן אלאוי שהכריע עמהם יראו שהמניע הא' עלול ממנו יתברך. וכן רש"ד יראה שהוא יתברך המניע הא' הנה ראוי לבאר דעתם בקצרה ומה הניע אליהם במחלקת הזה ויתבאר מזה שיסוד המחלקת הוא רעוע וזה שהם סבלו שתי הקדמות א' שהעלה הראשונה היא בתכלית הפשיטות הב' שלא יתחייב מעלה אחת פשוטה כי אם עלול אחד פשוט ולזה יראו קצתם כי למה שהיה השכל הראשון הוא הסבה לגלגל הפועל התנועה היומית והיה הגלגל מורכב הרכבה מה יתחייב שמניעו מורכב הרכבה מה למה שהתבאר בהקדמה הב' שמה פשוט לא יתחייב כי אם פשוט ולפי שמחוייב המציאות פשוט בתכלית הפשיטות כמו שהתבאר בהקדמה הא' הנה אם כן המניע הראשון אינו מחוייב המציאות ולפי שכל מה שזולת מחוייב המצעיאות עלול לו הנה המניע הראשון עלול למחוייב המציאות וזהו דעת ב"ס ואבוגצר ורבי משה אלאוי שנמשך עמהם אמנם בן רש"ד עם שהוא יודה בהקדמות יראה שהמניע הראשון הוא מחוייב המציאות שהוא אמר. שההקדמה השנית צודקת בסבת פועלת אבל בסבה צוריית אינה צודקת ולפי שהמחוייב המציאות סבה צוריית לנמצאות לא יתחייב הפשיטות לעלול הא' והוא יבאר שהוא יתברך אינו סבה פועלת נתלית פעולת' בהוצאת הפעל מההעדר אל המציאות וכאשר יצא אל המציאות לא יתלה בו פעולת הפועל ולפי שהפעולה אשר בהוצאה אל המציאות שינוי ב"ת והפעולה הב"ת אי איפשר שתיוחס אל הנצחי כי הנצחי ימצא תמיד על שלמותו האחרון ואיננו א"כ פועל עת ובלתי פועל עת יתחייב אצלו אם כן שהמחוייב המציאות איננו סבה פועלדת ולזה לא יתחייב שהמניע הגלגל האחרון יהיה עלול ממנו ואמנם החכם רבי משה בן אלאוי ז"ל יראה שזה אמנם יצדק על המהות לבד לא על הפועל בשלוח ואמנם הוא כל מה שיתלה בו מציאות דבר מה אי זה מציאות היה נצחי או בלתי נצחי ולזה הכריע שהמגיע הא' הוא עלול מן הסבה הראשונה. הן אלה קצות דרכם בקצרה והוא מבואר שהיסוד רעוע למה שההקדמה הב' אמנם תצדק על צד החיוב אבל אחר שהתבאר במה שאין ספק בו שהפועל פועל על צד הרצון וההטבה לא יתחייב היות העלול פשוט והוא מבואר למעיין בזה הספר אך אמנה להיות קבלת רז"ל שהמלאכים נבראו ביום ראשון אין לנו לזוז מקבלתם. וכל שכן שהוא מסכים עם העיון ודי בדרוש הזה: